

HELENA
VON
ZWEIGBERGK

UR
VULKANENS
MUN

NORSTEDTS

AV HELENA VON ZWEIGBERGK HAR TIDIGARE UTGIVITS (URVAL):

Det Gud inte såg, 2001

Kärleken skär djupa sår, 2003

Hon som bar skammen, 2004

Tusen skärvor tillit, 2005

Fly för livet, 2006

ISBN 978-91-1-301754-9

© Helena von Zweigbergk, 2008

Svensk utgåva enligt avtal med Bengt Nordin Agency

Norstedts, Stockholm

Omslag: Lotta Kühllhorn

Omslagsfoto: Tobias Regell / Link Image,

Getty Images / Michael Simpson

Tryckt hos GGP Media GmbH, Tyskland 2008

www.norstedts.se

*

Norstedts ingår i

Norstedts Förlagsgrupp AB,

grundad 1823

DAG ETT

VI RESER TILL Sicilien en vecka. Egentligen har vi inte råd. Men något måste hända.

Barnen glädjer sig åt resan. Deras glädje är vår tröst och gör mig och Mats lite bättre till mods där vi sitter grusögda i gryningen på bussen på väg ut till flygplatsen. Mollys ljusa röst är lätt manisk och hon pratar oavbrutet. Mats och jag ler matt mot henne och hummar till svar så gott vi kan. Jag ler också mot Sebbe som bara då och då bryter in i Mollys ström av iakttagelser. Han plussar på hennes förhoppningar i ett fyra år äldre myndigt tonfall. Om Molly säger att vatten säkert är så varmt att man kan bada en hel timme, säger Sebbe att hon kan vara i hela dagen, om hon vill. Så håller det på. Det skulle ha kunnat vara bra.

Ibland liknar det bra.

Men redan inne i avgångshallen skär det sig mellan Mats och mig.

Han ifrågasätter min önskan att gå in i taxfreshopen:

”Du ska ju ändå inte köpa något”, säger han. ”Det har vi ju bestämt.”

Han ser bistert på mig. Som om en sväng i taxfreshopen vore ett kontraktsbrott.

”Men jag kan väl få titta i alla fall.”

Insikten slår mig att jag vädjar och det gör mig ursinnig.

Kinderna bränner när jag går i korridoren i utrikeshallen. Tänk att jag ber om det. I huvudet härmar jag min servila röst: *Jag kan väl få titta i alla fall*. Vädjar om att få *titta*. Så långt har det gått.

Inne i taxfreeshopen trevar jag mig fram och bort från gråheten som omger mig. Jag är nära att svepa ner en trave engelsk lakritskonfekt till specialpris eftersom jag slänger med armarna som för att skaka av mig känslan av att sitta fast i tråkighet. Mitt ansikte i shopens alla speglar ser blekt och förvridet ut. De askblonda lockarna har något utbränt över sig. Min kropp är mager som ett jagat djurs.

Så lite behövs. Bara att han ifrågasätter. Bara att han ifrågasätter på det där sättet, och det klibbiga grå sänker sig.

Jag måste andas. Jag måste bort.

Burken som står framför mig har en generöst rund glansig yta och det stöddiga namnet är som rösten från andra sidan livet. Från en annan galax. *Time zone. Revitalizing.*

Jag öppnar burken och doften har allt mitt eget liv saknar – en rikedom av löften om återuppbyggnad och skamlös lyxighet.

Jag behöver faktiskt den här.

Den ska tröstande få släta ut mina kinder. Måla mig med ett lager av kvinnan som inte låter sig bekommas.

Som inte låter sig ifrågasättas angående struntsaker.

Jag sträcker skamset fram mitt kreditkort med en aning darr på fingrarna. Crèmen kostar 698 kronor och det är så mycket att det inte räknas. Något lossnar när summor blir orimliga.

En crèmeburk för 698 kronor har något befriande abstrakt över sig.

Då och då kastar jag nervösa blickar åt gatens håll där Mats, Sebbe och Molly sitter och väntar. När expediten ber om boardingkortet hittar jag bara deras. Först efter en stunds hetsigt rafsande hittar jag mitt eget. Svetten klibbar på ryggen.

Jag petar ner påsen långt ner i handväskan som om den vore smuggelgoods och släntrar tillbaka mot de mina med upphetsningen över den dyra crèmen som en instängd, skär-rad fågel i bröstet. Men när Molly frågar vad jag har köpt, med rösten glasklart klingande i förvissningen om att jag självklart har köpt något, kan jag bara med att ljuga lite grann. ”En handcrème”, mumlar jag tillgjort nonchalant. ”Kostade nästan ingenting. Jag är så himla narig.”

Jag stryker med ena handen över den andra handens rygg och gör en bekymrad min. Vänder mig mot Mats med handen framsträckt.

”Jag behövde den faktiskt. Mina händer är så torra. Den är den enda som hjälper. I en vanlig affär är den ännu dyrare. Så egentligen sparade vi lite.”

Det sista säger jag med skämtsam självironi. Blinkar lite. Grimaserar skojfriskt.

Mats svarar inte och ser inte ens åt mitt håll. Han drar handen över Mollys hjässa och snor ihop hennes långa hår i nacken. Molly ser frågande på honom. Vill veta hur mitt inköp landar. Mats ler tappert mot Molly. Mig fryser han ut. Jag finns inte och min självironiska skämtsamhet seglar över vår horisont lika ospänstig som en småslapp gasballong dagen efter festen.

Serietidningen i Mollys knä och Sebbes fotbollstidning är de enda utsvävningarna som jag och Mats är överens om innan vi sätter oss på planet som ska ta oss till Sicilien. De senaste åren har varit tuffa ekonomiskt sett. Eller tuffa hur man än väljer att se det.

Vi måste hålla igen. Inte ens det ljuvligt doftande kaffet från serveringen unnar vi oss trots att vi varit uppe sedan kvart i fem på morgonen. Vi ska ju få frukost på planet trots allt.

Jag fläktar med handen framför ansiktet som en demonstration av ett handens behov. Jag har ett undergivet leende fastklustrat och undergiven hastighet i rörelserna. Visa nåd. Bråka inte. Tänk på barnen.

Mats säger ingenting. Det behöver han inte. Jag kan minsta millimetertecken i hans ansikte. Hans ansikte säger svikare och egoist. Femton år tillsammans. Då vet man.

Resan till Sicilien är nödvändig. Så långt är Mats och jag överens, även om ingen av oss vet vad vi kan förvänta oss ska hända där egentligen.

Men något annat. Vad som helst utom det som har blivit. En luddig förhoppning om att veckan ska slå in ett bräckjärn i det solida bygge av tystnad och ensamhet som vårt familjeliv har blivit.

”Omstart”, sa Mats med antydning till ett leende. Och det var det närmaste ömsinlighet han visat mig på väldigt länge.

”Ja, gudarna ska veta att det kan behövas”, svarade jag och släckte Mats leende innan det ens hade hittat fram. Orden rasslade ur mig som en av tusen små instängda elakheter, omöjliga att kontrollera.

”Förlåt, Mats, verkligen förlåt. Jag menar bara att vi behöver ...”

”Omstart. Jag vet. Som jag sa.”

Mats föste mina händer åt sidan när jag försökte krama om honom. Han sa att han hade bråttom någon annanstans.

Egentligen har vi inte råd med resan. Mats frilansande som skribent och webbdesigner har inte gått särskilt bra den senaste tiden. Branschen är trendkänslig och full av unga och hungriga med jeansen långt ner på kalsongstjärten. Mats behöver hitta något annat, men vet inte vad.

Jag har tvärtom känslan av att vara något nytt på spåren. En dag kom en gammal klasskamrat, Lisa, in i bokhandeln där jag arbetar för att leta efter vad hon kallade inspirationsböcker. Vi hade inte setts sedan gymnasietiden och på den tiden kändes hon ouppnåelig för mig. Hon tillhörde dem som var förkrossande rätt på alla sätt och jag hukade inför hennes skoningslöst medvetna blickar. Men nu log hon stort och kramade om mig, som om vi var vänner från förr. Hon berättade att hon var fotograf och skulle göra något om vardagliga njutningar. ”Bilder som gör att man ser hur vackert livet egentligen är”, som hon sa. Jag gick verkligen igång, glad över hennes självklara sätt att tilltala mig, inte bara som jämlike utan till och med som förtrogen. Hon var kvar i affären en timme och vi letade bland allt från böcker om konst till trädgårdsskötsel. När jag räckte över en bok om kryddodling som jag tyckte hade ovanligt fina bilder frågade Lisa om inte jag kunde tänka mig att skriva texten.

”Du verkar ju fatta vad det handlar om. Och vad jag minns skrev du alltid så bra uppsatser när vi gick i skolan.”

Varför inte?

Först stirrade jag på henne en stund med blossande kinder, som om jag var påkommen med en skamlig böjelse.

”Jag kan ju alltid försöka”, svarade jag sedan och försökte att inte låta alltför ivrig.

Men jag blev så hjärtskärande glad. Lisa, en av drottningarna från förr, hade sett mig. Hon ville dessutom göra något med mig.

Nu är den klar, boken om sinnliga njutningar. Jag försöker alltid vara först med att driva med det ytliga och aningen pretentiösa i projektet.

Det är så att jag knappt vågar erkänna för mig själv hur indragen jag har blivit. Jag skämtar och raljerar om mitt nya värv. Bara lite njutning. Det skulle kunna vara så enkelt. God mat. Vin. En vas med doftande pioner. Ett liv som är som i Lisas vackra bilder. När jag var yngre läste jag praktisk filosofi och litteraturvetenskap och kunde inte tänka mig något värre än att inte bli tagen på allvar. Nu förekommer jag rädslan att inte bli tagen på allvar genom att förlöjliga det jag gör med lagom lättsinne.

Sanningen är en annan. Sanningen är att när jag fantiserar ihop texterna till Lisas bilder om hur man kan få vardagen lite vackrare, när jag skriver om hur man snittar krispiga tulpaner för att de ska hålla längre, hur man gör den godaste drinken till fredagskvällen, hur örterna i lördagsfiskens foliepaket doftar, då är jag fullständigt absorberad och faktiskt lycklig.

Känslan är densamma som när jag klippte pappersdockor

som liten. Tid och rum upphör. Jag ser framför mig hur jag som barn sitter på golvet i mitt rum, åtta år i min rödrandiga morgonrock. Mamma öppnar dörren och säger att herregud, har du inte fått på dig kläderna än? Kom nu och ät lunch!

Hur det då tar en lång stund att förstå vad mamma menar.

Så inne är jag i det jag håller på med.

Två dagar före resan till Sicilien ringde förlaget som ger ut min och Lisas bok och sa att de har tryckt till i högre upplaga. De är så nöjda. Dessutom vill de ha ytterligare en bok. Mera njutning med Anna och Lisa. Och jag ska få pengar för att boken sålts vidare till Norge och Danmark.

”Det blir väl skönt med några extra tusenlappar inför semestern”, sa förläggaren.

Och visst är det. Men jag har ännu inte kommit mig för att berätta om pengarna för Mats. Jag vet att pengarna skulle störa honom, hur väl de än behövs. Som om de är ännu ett bevis på hans oduglighet.

Dessutom skulle pengarna malas ner i den vardagliga kvarnen av pliktmässiga utgifter. Pengarna skulle förlora all glans. Än så länge håller jag tyst om dem. Och en del av dem blev till en väldigt lyxig ansiktscrème.

Barnen är verkligen lyckliga över resan. De har bara varit utomlands en gång tidigare och Molly var för liten för att komma ihåg det nu. Hon brukar hävda att hon visst minns, trots att hon bara var två år när vi var på Kreta i två veckor. Hon hånas av Sebbe när hon beskriver hur det såg ut där. Han var sju år och minns allt glasklart, påstår han. Han

ställer henne till svars: Hur såg vesporna ut då? Vilken sorts glassar brukade vi äta? Sten eller sandstrand? Hade hotellet pool eller inte?

Molly kämpar tappert. Jag har inte hjärta att punktera Sebbe när han är fel ute, han också. Han har numera nacken så styv. Han skulle knäckas så lätt.

Nu ska vi till Giardini Naxos som ligger på Siciliens nordöstra kust i närheten av vulkanen Etna. Molly och Sebbe är upphetsade över tanken att få klättra upp på vulkanberget. Tänk om hon får ett utbrott! Sebbe undervisar Molly om hur snabba de måste vara då och Molly håller för en gångs skull andäktigt tyst.

När de pratar om Etna kliver de för en kort stund ur sina vanliga roller, där Sebbe är den svårimerade, världsvana och tillrättavisande medan Mollys aldrig sinande entusiasm får henne att ständigt trilla dit på orimligheter eller allmän okunskap.

Barnens iver får till och med Mats och mig att säga några blommiga meningar till varandra. Meningar som inte är nödvändiga utan bara förgyller. Annars har vi under våren bara pratat om det allra mest praktiskt nödvändiga. Hämtningar och lämningar och vem som ska handla mat och vilka tider man kommer att vara hemifrån. Vi har till och med gjort en dygd av vår korrekthet. Den får oss att verka vuxna. Vi har ju trots allt passerat fyrtio. Oberördheten är en seger.

Kanske är den också att betrakta som en seger för att den betyder jag behöver inte dig. Min svalhet är du.

Vi kan vara hur förståndiga som helst och låtsas också för oss själva att vi delar på det känslomässiga ansvaret för

hur vårt liv har blivit. Men innerst inne tror jag att vi båda känner att det är den andres fel.

Det går ju inte att säga. Knappt ens kännas vid. Så vi håller tyst.

Det går förstås inte i längden att samla på sig för mycket som man borde ha pratat ut om. Jag tänker på det medan jag känner på crèmeburken som ruvar med sin välgörande sprängkraft på handväskans botten.

En burk kärringcrème.

Hur har jag hamnat här? Jag lägger en nervös och fuktig hand på Mats sträva ljusa linnebyxben. Han låtsas inte om det, utan drar fingrarna genom sitt nötbruna hår som han har behållit i ungdomlig längd. Jag sväljer och sväljer.

”Ska jag inte köpa kaffe åt oss i alla fall?”

Snälla, säg att vi någonstans och på något sätt är normala. Jag är så rädd för hur vi har blivit.

”Nu har vi definitivt inte råd.”

Mats har armarna i kors och tittar någon annanstans. Han suckar djupt och låter blicken vandra runt avgångshallen och han ser allt utom just mig. Just mitt ansikte är hålet i bilden.

Jag vittrar sakta sönder, för det är något med det tysta avståndstagandet som jag inte vet hur jag ska hantera.

Mitt liv är så marinerat i min mans surhet att jag inte kan röra mig utan att förhålla mig till den. Jag är helt styrd och koreograferad av Mats surhet.

Som nu.

Jag hukar och han straffar genom att vägra se mig. Det är någonstans där som vi har tappat bort oss. En gömmer sig och en vill inte se.

Jag vet inte hur Mats orkar. Men jag håller mig flytande genom att tänka på en annan man. En som aldrig skulle låta mitt liv förstöras av surhet. Och jag plockar fram honom där på flygplatsen, den andre, och han är lika ljuvlig som alltid. Bara tjugosju år gammal, glad och potent. Med potent tänker jag inte i första hand på den sexuella förmågan, även om det förstås inte är något fel på den. Med potent menar jag en sorts handlingskraftig positiv beredskap inför livet.

Vi har inte kommit så långt än att vi känner varandra väl. Men jag vet att det är sådan han är – glad, nyfiken och livskraftig.

Allt du inte är, tänker jag medan jag blänger på Mats bortvända ansikte. Jag riktigt suger på det och vill möta hans blick i ögonblicket då jag tänker just det.

Allt det du inte är.

Jag drar Sebbe intill mig. Han är djupt inne i sin tidning och låter mig hållas. Bara när jag försöker pussa honom på kinden reagerar han och rycker sig loss.